

iubind
L U M E A
cu pasiune

Sfântul Josemaría Escrivá

08.10.1967

Pentru prima dată se celebra o sfântă Liturghie în aer liber, în campusul tinerei Universități din Navarra. După citirea Evangheliei, Josemaría Escrivá a luat câteva foi în mâinile sale viguroase. S-a apropiat încet de microfon și – lucru rar la el, iubitor al unei predici vii și directe – și-a citit omilia. Voia să se țină strâns de text; un text lucrat, distilat, aproape sculptat.

*Iar acele cuvinte au răsunat ferm
și au ajuns la inima multora.*

Predică rostită în campusul Universității din Navarra, la 8-X-1967.

Tocmai ați ascultat lectura solemnă a celor două texte din Sfânta Scriptură, care fac parte din Sfânta Liturghie a celei de a XXI-a duminici după Rusalii. Faptul că ați auzit Cuvântul Domnului vă introduce în atmosfera în care vor să fie cuprinse cuvintele pe care vi le adresez acum: cuvinte de preot, rostite în fața unei mari familii de copii ai Domnului în Sfânta Lui Biserică. Așadar, cuvinte care doresc să fie supranaturale, să propovăduiască măreția lui Dumnezeu și a milostivirii Sale față de oameni: cuvinte care să vă pregătească pentru impresionanta Euharistie pe care o celebrăm astăzi în campusul Universității din Navarra.

Reflecțați câteva clipe la ceea ce v-am spus. Celebrăm Sfânta Euharistie, jertfa sacramentală a Trupului și Sângelui Domnului, acest mister al credinței care cuprinde în sine toate misterele Creștinismului. Celebrăm, prin urmare, acțiunea cea mai sacră și transcendentă pe care noi, oamenii, prin harul Domnului, o putem îndeplini în această viață: a ne împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului înseamnă, într-un anume sens, să ne desprindem de legăturile cu pământul și cu timpul, pentru a fi deja cu Domnul în Cer, unde însuși Cristos ne va șterge lacrimile și unde nu vor exista nici moarte, nici plânsete, nici strigăte de istovire, pentru că lumea veche se va fi terminat (cf. Ap 21,4).

Însă acest adevăr atât de alinător și de profund, această semnificație escatologică a Euharistiei, cum o denumesc de obicei teologii, ar putea fi prost înțeleasă: așa s-a întâmplat întotdeauna când s-a dorit să se prezinte existența creștină ca ceva doar spiritual – vreau să spun care ține de spiritualism –, propriu oamenilor puri, extraordinari, care nu se amestecă cu lucrurile de disprețuit de pe lumea asta sau, cel mult, care le tolerează ca pe ceva alăturat în mod necesar spiritului, câtă vreme trăim aici.

Când lucrurile se văd astfel, biserica devine prin antonomasie locul vieții creștine; și atunci a fi creștin înseamnă să te duci la biserică, să participi la ceremoniile sacre, să îți însușești o sociologie ecleziastică, într-un gen de lume segregată, care se prezintă pe sine ca anticamera cerului, pe când lumea obișnuită merge pe propriul său drum. Așadar, doctrina Creștinismului, viața harului, ar trece parcă doar atingând ușor zbuciumatul mers înainte al istoriei omenești, dar fără a-l întâlni.

În această dimineață de octombrie, pregătindu-ne să celebrăm Sfânta Taină în amintirea Patimilor, Morții și Învierii Domnului, răspundem cu un simplu nu acestei viziuni deformate a Creștinismului. Reflecțați un moment în cadrul Euharistiei noastre, al Acțiunii noastre de Mulțumire: ne aflăm într-o biserică singulară; s-ar putea spune că naosul este campusul universitar, retablul – Biblioteca Universității –; mai departe, uneltele cu care se ridică noile edificii; iar sus, cerul din Navarra...

loc de întâlnire

Nu vă confirmă această enumerare, într-un mod plastic și de neuitat, că viața ordinară este adevăratul loc al existenței voastre creștine? Copiii mei, acolo unde sunt frații voștri oameni, acolo unde sunt aspirațiile voastre, munca voastră, iubirile voastre, acolo este locul întâlnirii voastre zilnice cu Cristos. Acolo, **în mijlocul lucrurilor materiale de pe pământ**, trebuie să ne sfințim, slujindu-L pe Domnul și pe toți oamenii.

Dumnezeu ne așteaptă

Am propovăduit constant acest adevăr, folosind cuvintele Sfintei Scripturi: lumea nu este rea, fiindcă a ieșit din mâinile Domnului, pentru că este creația Sa, pentru că Iahve a privit-o și a văzut că este bună (cf. Gen 1,7ss). Noi oamenii suntem cei care o facem rea și urâtă, cu păcatele noastre și infidelitățile noastre. Nu vă îndoiiți, copiii mei: orice mod de evadare de la realitățile zilnice oneste este pentru voi, bărbați și femei din lume, ceva contrar voinței Domnului.

Dimpotrivă, trebuie să înțelegeți acum – cu o nouă limpezime – că Domnul vă cheamă să-L slujiți în și începând cu muncile civile, materiale, pământești din viața oamenilor. Într-un laborator, în sala de operații a unui spital, în cazarmă, la catedra de la universitate, în fabrică, în atelier, la câmp, în căminul familiei și **în toată imensa panoramă a muncii, Domnul ne așteaptă în fiecare zi**. Luați aminte: există un ceva sfânt, divin, ascuns în situațiile cele mai comune și revine fiecăruia dintre voi să-L descoperiți.

Obişnuiam să le spun studenților și muncitorilor care mi se alăturau prin anii treizeci că trebuie să știe să materializeze viața spirituală. Voiam să-i feresc astfel de tentația, atât de frecventă pe atunci, ca și acum, de a duce un fel de viață dublă: viața lăuntrică, viața de legătură cu Dumnezeu, pe de o parte, și, pe de altă, diferită și separată, viața de familie, profesională și socială, plină de mărunte realități pământești.

Nu, copiii mei! Nu poate exista o viață dublă, nu putem fi precum schizofrenicii, dacă dorim să fim creștini: există o singură viață, făcută din carne și spirit și aceasta trebuie să fie – în suflet și în trup – sfântă și plină de Dumnezeu; pe acest Dumnezeu invizibil Îl găsim în lucrurile cele mai vizibile și materiale.

aici sau niciodată

Nu există alt drum, copiii mei: sau știm **să-L găsim pe Domnul în viața noastră obișnuită** sau nu-L vom găsi niciodată. De aceea vă pot spune că epoca noastră trebuie să restituie materiei și situațiilor care par cele mai banale sensul lor nobil și original, să le pună în slujba Împărăției Domnului, să le spiritualizeze, făcând din ele mijloc și prilej pentru întâlnirea noastră neîncetată cu Isus Cristos.

Autenticul sens creștin – care profesează învierea tuturor trupurilor – s-a confruntat mereu, cum este logic, cu excarnarea, fără teama de a fi considerat materialism. Este îndreptățit, prin urmare, să vorbim de un materialism creștin, care se opune, cu îndrăzneală, tipurilor de materialism care nu sunt deschise spiritului.

Ce sunt sacramentele – urme ale Întrupării Cuvântului, cum au afirmat cei din vechime – dacă nu manifestarea cea mai clară a acestui drum, ales de Dumnezeu pentru a ne sfinți și a ne înălța la Cer? Nu vedeți că fiecare sacrament este iubirea Domnului, cu toată forța Sa creatoare și mântuitoare, care ne este dată prin mijloace materiale? Ce este această Euharistie – iminentă – dacă nu Preasfântul Trup și Sânge ale Mântuitorului nostru, care ni se oferă prin umila materie a acestei lumi – vin și pâine –, prin elementele naturii, cultivate de om, cum a dorit să reamintească ultimul Conciliu Ecu-
menic? (cf. *Gaudium et spes*, nr. 38).

Se înțelege, copiii mei, că Apostolul Paul a putut scrie: toate sunt ale voastre, iar voi sunteți ai lui Cristos, iar Cristos al lui Dumnezeu (1 Cor 3,22-23). Este vorba de o mișcare ascendentă pe care Sfântul Duh, revărsat în inimile noastre, vrea să o provoace în lume: de pe pământ până la gloria Domnului. Și pentru ca să fie clar că, în această mișcare, se includea chiar și ceea ce pare mai prozaic, Sfântul Apostol Paul a scris: ori de mâncăți, ori de beți... toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți (1 Cor 10,31).

lucruri mărunte

Această doctrină a Sfintei Scripturi, care se află – așa cum știți – chiar în nucleul spiritului Opus Dei, vă va face să vă realizați munca cu perfecțiune, să-L iubiți pe Domnul și să vă iubiți semenii, îndeplinind cu dragoste activitățile mărunte de zi cu zi, și
descoperind acel ceva divin care se află
ascuns în detalii.

Ce bine se potrivesc aici versurile poetului din Castilia!: Încet și cu scris frumos: / a face lucrurile bine / contează mai mult decât a le face.

Despacito, y buena letra: / el hacer las cosas bien / importa más que el hacerlas.

(A. Machado, *Poesías completas* CLXI. – *Proverbios y cantares* XXIV. Espasa-Calpe. Madrid, 1940).

Vă asigur, copiii mei, că atunci când un creștin își îndeplinește cu dragoste până și cele mai neînsemnate acțiuni zilnice, din ele se revarsă transcendența lui Dumnezeu. De aceea v-am tot repetat fără răgaz că vocația creștină constă în a face endecasilabi din proza de fiecare zi. La linia orizontului, copiii mei, **ni se pare că se unesc cerul și pământul**. Dar nu e așa, locul unde se contopesc cu adevărat este în inimile voastre, când trăiți cu sfințenie viața obișnuită...

A trăi cu sfințenie viața obișnuită, așa cum v-am spus. Și cu aceste cuvinte mă refer la întregul program al activităților voastre creștine. Lăsați-vă, așa dar, de visuri, de false idealisme, de fantezii, de ceea ce eu obișnuiesc să numesc mistica macar-onică! – măcar de n-aș fi căsătorit!, măcar de n-aș fi avut meseria asta!, măcar de aș fi fost mai sănătos!, măcar de aș fi fost tânăr!, măcar de aș fi fost bătrân!... –, și concentrați-vă în schimb, cu sobrietate, asupra realității materiale și nemijlocite, căci acolo este Domnul: Priviți-Mi mâinile și picioarele, a spus Isus înviat din morți: Eu sunt. Pipăiți-Mă și vedeți: un duh n-are nici carne, nici oase, cum vedeți că am Eu (Lc 24,39).

în inimile voastre

Sunt multe aspecte ale vieții mediului laic în care vă mișcați, care se limpezesc plecând de la aceste adevăruri. Gândiți-vă, de pildă, la acțiunea voastră în calitate de cetățeni în viața obștească. Un om care știe că lumea – și nu numai biserica – este locul întâlnirii lui cu Cristos iubește această lume, încearcă să-și însușească o bună pregătire intelectuală și profesională, își formează treptat – și în deplină libertate – propriile criterii privitoare la problemele mediului în care acționează și ia, în consecință, **propriile decizii** care, fiind deciziile unui creștin, **pornesc totodată de la o reflecție personală, prin care el încearcă cu umilință să desprindă voința lui Dumnezeu** în aceste detalii, mărunte sau însemnate, ale vieții.

Dar acestui creștin nu-i vine în minte niciodată să creadă sau să spună că el coboară din lăcașul de cult în lume pentru a reprezenta Biserica și că soluțiile lui la acele probleme sunt soluțiile catolice. Așa ceva nu se poate, copiii mei! Asta ar fi clericalism, catolicism oficial sau cum vreți să-i spuneți. În orice caz, înseamnă să violentezi natura lucrurilor. Trebuie să răspândiți pretutindeni o adevărată mentalitate laică, și aceasta trebuie să ducă la trei concluzii:

- să fiți destul de onești pentru a vă asuma propria responsabilitate personală;
- să fiți destul de creștini pentru a vă respecta frații întru credință, care propun – în materii unde se pot emite opinii – soluții diferite față de cele susținute de fiecare dintre noi;
- să fiți destul de catolici pentru a nu vă folosi de Maica noastră Biserica, amestecând-o în rivalitățile omenești.

Se vede limpede că, pe acest teren, ca și în oricare altul, nu ați putea realiza acest program de a trăi cu sfințenie viața obișnuită, dacă nu v-ați bucura de toată libertatea pe care v-o recunosc – în același timp – și Biserica și demnitatea voastră de bărbați și de femei, de oameni creați după imaginea Domnului. Libertatea personală este esențială în viața creștină. Dar nu uitați, copiii mei, că vorbesc întotdeauna de o libertate responsabilă.

Interpretați, prin urmare, cuvintele mele așa cum sunt: o chemare să vă exercitați drepturile – zilnic, nu numai în situații de urgență – și să vă îndepliniți cu generozitate îndatoririle în calitate de cetățeni – în viața politică, în viața economică, în viața universitară, în viața profesională –, asumându-vă cu curaj toate consecințele deciziilor voastre libere, afirmându-vă independența personală ce vă revine. Iar această mentalitate laică creștină vă va îngădui să vă feriți de orice intoleranță, de orice fanatism – o spun într-un mod pozitiv –, vă va face să conviețuiți în pace cu toți concetățenii voștri, și să sprijiniți și conviețuirea în diferitele aspecte ale vieții sociale.

Știu că n-am nevoie să amintesc ceea ce, de-a lungul atâtor ani, am tot repetat. Această doctrină de libertate cetățenească, de conviețuire și de înțelegere, face parte în mod fundamental din mesajul pe care îl răspândește Opus Dei. Va trebui oare să afirm din nou că bărbații și femeile care doresc să-L slujească pe Isus Cristos în Lucrarea lui Dumnezeu sunt simpli cetățeni egali cu ceilalți, care se străduiesc să-și trăiască cu mare responsabilitate – până la ultimele consecințe – vocația lor creștină?

Nimic nu-i deosebește pe copiii mei de concetățenii lor. Însă, în afară de Credință, n-au nimic comun cu membrii congregațiilor religioase. Îi iubesc pe călugări și le admir claustrarea, apostolatul, izolarea de lume – acel *contemptus mundi* –, care sunt alte semne de sfințenie în Biserică. Dar Domnul nu mi-a inspirat vocația monahală. Și a mi-o dori ar însemna un abuz. Nicio autoritate de pe pământ nu mă va putea obliga să fiu călugăr, tot așa precum nicio autoritate nu mă poate forța să mă căsătoresc. Sunt preot secular: preot al lui Isus Cristos, care iubește cu pasiune lumea.

Cei care L-au urmat pe Isus Cristos – împreună cu mine, biet păcătos – sunt: un mic procent de preoți, care înainte au practicat o profesie sau o ocupație laică; un număr mare de preoți seculari din multe dieceze ale lumii – care își confirmă astfel obediența față de respectivii lor Episcopi, și dragostea față de munca lor în dieceză, precum și eficacitatea acesteia –, mereu cu brațele deschise în cruce pentru ca toate sufletele să încapă în inimile lor și care trăiesc, ca și mine, în mijlocul străzii, în lume, îndrăgind-o și, apoi, marea mulțime alcătuită din bărbați și femei – de diferite naționalități, de diferite limbi și rase – care trăiesc din munca lor profesională, căsătorii în cea mai mare parte, mulți alții celibatari, care participă împreună cu concetățenii lor la sarcina grea de a face mai umană și mai dreaptă societatea omenească, ducând o luptă sinceră cu dorințele arzătoare de zi cu zi, cu responsabilitate personală – repet –, cunoscând, umăr la umăr cu ceilalți oameni, succese și eșecuri și încercând să-și îndeplinească îndatoririle și să-și exercite drepturile sociale și civice.

Și fac toate astea cu naturalețe, ca orice creștin conștient, fără mentalitate de aleși, contopiți în mulțimea colegilor, în vreme ce se străduiesc să deslușească strălucirea divină ce reverberează în realitățile cele mai banale.

Și operele promovate de Opus Dei – ca asociație – întrunesc aceste caracteristici, prin excelență seculare, nefiind opere ecleziastice. Nu se bucură de nicio reprezentare oficială a Sfintei Ierarhii a Bisericii. Sunt opere de promovare umană, culturală, socială, înfăptuite de cetățeni, care încearcă să le ilumineze cu înțelepciunea Evangheliei și să le însuflețească cu dragostea lui Cristos. Lămuritoare vă poate fi această precizare: Opus Dei, de exemplu, nu are și nici nu va avea vreodată ca misiune să conducă Seminarii diecezane, unde Episcopii desemnați de Duhul Sfânt (Fap 20,28) își pregătesc viitorii sacerdoți.

Însă Opus Dei sprijină centre de formare muncitorească, de pregătire a țăranilor, de învățământ primar, mediu și universitar și alte activități, foarte multe și foarte variate, în toată lumea, pentru că dorința sa apostolică fierbinte este – așa cum am scris cu mulți ani în urmă – ca o mare fără margini.

Dar cum să mai stărui în această privință, dacă însăși prezența voastră este mai elocventă decât un lung discurs? Voi, Prietenii Universității din Navarra, faceți parte dintr-o colectivitate care știe că s-a angajat să contribuie la progresul societății din care face parte.

Zelul vostru cordial, rugăciunile voastre, sacrificiul și aportul vostru nu curg prin matca unui confesionalism catolic: cooperând, sunteți o mărturie clară a unei conștiințe cetățenești drepte, preocupate de binele comun temporal; adeveriți faptul că o Universitate poate lua ființă din energiile poporului și poate fi susținută de popor.

Cu acest prilej, doresc încă o dată să mulțumesc pentru colaborarea în cadrul Universității noastre, nobilului meu oraș Pamplona, marii și puternicei regiuni Navarra, prietenilor provenind din toată geografia spaniolă și – o spun cu deosebită emoție – celor care nu sunt spanioli și nici chiar catolici sau nici creștini, care au înțeles – arătând prin fapte – țelul și spiritul acestei inițiative.

Datorită tuturor, Universitatea este un focar, tot mai viu, de libertate civică, de pregătire intelectuală, de întrecere profesională și un stimulent pentru învățământul universitar. Sacrificiul vostru generos este temeiul activității universale care urmărește progresul științelor umane, promovarea socială, pedagogia credinței.

Toate acestea au fost înțelese, cu claritate, de locuitorii din Navarra, care recunosc în Universitatea lor și acel factor de stimulare economică pentru întreaga regiune și, în mod special, de promovare socială, care a permis multora dintre fiii săi să acceadă la profesii intelectuale, ceea ce – altminteri – ar fi fost dificil și, în anumite cazuri, cu neputință. Înțelegerea rolului pe care Universitatea avea să-l joace în viața sa a motivat cu siguranță sprijinul pe care Navarra i l-a acordat de la bun început: sprijin care va fi, de bună seamă, pe zi ce trece, tot mai puternic și entuziast.

Nutresc mai departe speranța – deoarece corespunde unui criteriu just precum și realității existente din multe țări – că va sosi momentul în care Statul spaniol va contribui, la rândul său, la ușurarea greutăților unei universități care nu urmărește niciun fel de profit particular, ci – dimpotrivă –, consacându-se în întregime binelui societății, se străduiește să muncească eficient pentru prosperitatea prezentă și viitoare a națiunii.

Și acum, fiii și fiicele mele, dați-mi voie să mă opresc la alt aspect – cu deosebire emoționant – al vieții obișnuite. Mă refer la dragostea omenească, la dragostea curată între un bărbat și o femeie, la logodnă, la căsătorie. Trebuie să spun încă o dată că această sfântă dragoste omenească nu este ceva permis, tolerat, alături de adevăratele activități ale spiritului, cum s-ar putea insinua de către falsele concepții spiritualiste la care m-am referit înainte. De patruzeci de ani propovăduiesc, prin viu grai și prin scris, tocmai contrariul și pare chiar că încep să o înțeleagă cei care nu au înțeles până acum.

Dragostea, care duce la căsătorie și la întemeierea unei familii, poate fi și un drum divin, vocațional, minunat, o cale pentru a ne dedica în întregime Domnului nostru. Faceți lucrurile cu dorința de perfecțiune, așa cum v-am mai spus, realizați cu dragoste măruntele activități zilnice, descoperiți – insist – acel ceva divin care există în amănunte: toată această doctrină își găsește un loc special în spațiul vital, în care se încadrează dragostea omenească.

Știți doar cu toții, profesori, studenți și toți cei care vă dedicați activităților voastre la Universitatea din Navarra: i-am încredințat iubirile voastre sfintei Maria, Maica iubirii Frumoase. Și iată, aveți aici locașul pe care l-am ridicat cu evlavie în campusul universitar, ca să vă primească rugăciunile și ofranda acestei minunate și pure iubiri pe care ea o binecuvântează.

Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, care este în voi, pe care-l aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri? (1 Cor 6,19). De câte ori, în fața imaginii Sfintei Fecioare, a Maicii iubirii Frumoase, veți răspunde cu o afirmație plină de bucurie întrebării Apostolului: Da, știm și dorim s-o trăim cu ajutorul tău atotputernic, oh, Sfântă Fecioară Maică a Domnului!

Rugăciunea contemplativă se va ivi în voi ori de câte ori veți medita la această realitate impresionantă: ceva atât de material cum este trupul meu a fost ales de Sfântul Duh ca să-Și facă lăcașul..., eu nu-mi mai aparțin..., trupul și sufletul meu – toată ființa mea – sunt ale Domnului... Iar această rugăciune va fi rodnică în rezultate practice, izvorâte din marea consecință pe care o propune însuși Apostolul: slăviți dar pe Dumnezeu în trupul vostru (1 Cor 6,20).

Pe de altă parte, nu puteți să nu știți că numai în cugetul celor care înțeleg și valorează, în toată profunzimea lor, ideile pe care tocmai le-am clarificat cu privire la dragostea omenească, se poate ivi această altă înțelegere inefabilă de care vorbește Isus (cf. Mt 19,11), care este un adevărat dar de la Dumnezeu și care ne îndeamnă să ne oferim trupul și sufletul Domnului, inima noastră întreagă, fără amestecul dragostei pământești.

Trebuie să închei acum, copiii mei. V-am spus la început că vorbele mele doreau să vă aducă ceva din măreția și îndurarea Domnului. Cred că am izbutit, îndemnându-vă să trăiți cu sfințenie viața obișnuită: pentru că o viață sfântă în mijlocul realității lumești – în tăcere, cu simplitate, cu sinceritate –, nu este oare astăzi manifestarea cea mai mișcătoare a acestor *magnalia Dei* (Sir 18,4), minunatele milostiviri pe care Domnul le-a arătat întotdeauna, și le arată neîncetat, pentru a izbăvi lumea?

Acum vă cer, așa cum face psalmistul, să vă alăturați rugăciunii și laudei mele: *magnificate Dominum mecum, et extollamus nomen eius simul* (Ps 33,4), înălțați pe Domnul împreună cu mine și să lăudăm cu toții numele Lui. Aceasta înseamnă, copiii mei, să trăim cu credință.

Să luăm pavăza credinței, coiful mântuirii și sabia duhului care este Cuvântul lui Dumnezeu. Astfel ne îndeamnă Sfântul Apostol Paul în epistola către Efeseni (Ef 6,11ss), care acum câteva minute se rostea în mod liturgic.

Credință, virtute de care avem atâta nevoie noi creștinii, și în mod special în acest an al credinței pe care l-a promulgat preaiubitul Părinte Sfânt Papa Paul al VI-lea: pentru că, fără credință, lipsește însuși temeiul sanctificării vieții obișnuite.

Credință vie în aceste momente, fiindcă ne apropiem de *mysterium fidei* (1 Tim 3,9), misterul credinței, Sfânta Euharistie; pentru că vom participa la această Sfântă Taină în amintirea Patimilor, Morții și Învierii Domnului care rezumă și înfăptuiește milostivirea lui Dumnezeu față de oameni.

Credință, copiii mei, pentru a mărturisi că, în câteva clipe, pe acest altar, se va reînnoi opera izbăvirii noastre (Secreta din duminica a IX-a după Rusalii).

Credință, pentru a ne desfăta cu Crezul și a simți, în jurul acestui altar și în această Adunare, prezența lui Cristos, care ne face să fim *cor unum et anima una* (Fap 4,32), o singură inimă și un singur suflet. Și ne transformă în familie, în Biserică, una, sfântă, catolică, apostolică și romană, care pentru noi înseamnă universală.

Credință, în sfârșit, preaiubiții mei fii și fiice, pentru a dovedi lumii că toate acestea nu sunt ceremonii și vorbe, ci o realitate divină, prezentând oamenilor mărturia unei vieți obișnuite sanctificate, în Numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și al Sfintei Maria.

realitate divină